Current Global Reviewer

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REVIEWED & INDEXED JOURNAL

ISSN 2319-8648 | Impact Factor - 7.139 | Indexed (SJIF)

May 2020 Special Issue- 27 Vol. 1

RADIANCE

Chief Editor
Mr. Arun B. Godam

Editor
Dr. Sunita Sangole
Dayanand College of Arts, Latur

Current Global Reviewe

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

SPECIAL ISSUE – 27 Vol. 1 , RADIANCE

Editor - Dr. Sunita Sangole

© All rights reserved with the College & publisher Price : Rs. 400/-

Chief Editor – Arun Godam
Latur

Published BY
Shaurya Publication
Old MIDC , Near Kirti Gold Chowk, Latur
Email- hitechresearch11@gmail.com , 8149668999

Printed By.
Shaurya Offset
Old MIDC , Near Kirti Gold Chowk, Latur
Email- hitechresearch11@gmail.com

EDITION : May 2020

11. Janta Curfew: An Attempt of Discourse Analysis
Prof. Doke Nitin Narayanrao

12. अलका सरावगी की कहानियों में हाशिए पर खड़ी स्त्री
डॉ. पुष्पलता अग्रवाल

13. "जागतिक महामारी – एक विश्लेषण"
प्रा.डॉ. स्वामी नितेश

14. Similarities in the Plays of Vijay Tendulkar and Satish Alekar: A Study
Dr Madhavi V. Kulkarni

15. दयानंद कला महाविद्यालयातील प्राध्यापक व कर्मचारी यांचा कोरोना प्रभावकाळातील मनोसामाजिक अभ्यास
डॉ. अंजली जोशी – टेंभुर्णीकर,

16. बहुसंस्कृतिवाद म्हणजेकाय?
प्रा.डॉ.संतोष गुणवंतराव पाटील

17. Conceptual Analysis of Toni Morrison's Select Novels
Zample Vivek Baburao

18. सायबर गुन्हे – कोरोना व्हायरस आणि कायदाव सुव्यवस्था
प्रा. डॉ. खंदारे रामेश्वर माधवरा

19. जैनेंद्र कुमार की कहानियों में नारी समस्याएँ
डॉ. प्रणिता फड

20. कोरोना आणि जनसंपर्क यंत्रणा
प्रा. चैतन्य बाबुराव शिंदे

CURRENT GLOBAL REVIEWER
Special Issue 27 , Vol. 1 | Peer Reviewed | ISSN : 2319 - 8648
May 2020 | SJIF | Impact Factor : 7.139

कोरोना आणि जनसंपर्क यंत्रणा

प्रा. चैतन्य बाबुराव शिंदे
लोकप्रशासन विभाग,दयानंद कला महाविद्यालय, लातूर

सध्या covid-19 या महामारीच्या साथीने जगभर हाहाकार माजला आहे. या महामारीने सार्वजनिक आरोग्य व्यव अतिरिक्त ताण आला आहेच, पण संकटकालीन जनसंपर्क यंत्रणेवरील ताणही वाढला आहे. अशा महामारीच्या काळात या टोक ते त्या टोकापर्यंत, वेगवेगळ्या समुहापर्यंत स्पष्ट संकटकालीन माहिती पोहोचविण्याचे माध्यम म्हणून समाज माध्यमेच प्रा माध्यम ठरत आहेत.

जगभरात कोरोना रुग्णांच्या संख्येत तेरा पटीने वाढ झाल्यानंतर 11 मार्च 2020 रोजी जागतिक आरोग्य संघटनेने (V covid-19 जागतिक महामारी असल्याचे घोषित केले. त्यावेळी भारतात फक्त 62 रुग्ण आढळले होते. जागतिक स्तरावर तुलना हे प्रमाण 0.05 % इतके होते. अनेक युरोपीय देशांनी आणि जागतिक आरोग्य संघटनेने या संसर्गाचे गंभीर परिणाम आ परिस्थितीशी लढण्याचे गांभीर्य ओळखले होते.

केंद्र, राज्य सरकार **आणि जागतिक महामारी :**

भारतात या साथीच्या उद्रेकाच्या पहिल्या टप्प्यात सुरुवातीच्या प्रभावित राज्यांनी त्यांची स्वतःची विशिष्ट प्रतिसाद तयार केली. त्याच वेळी देशभर कोणते प्रभावी धोरण अवलंबले पाहिजे, याबाबत नवी दिल्ली मात्र अनभिज्ञ होती. केंद्र आणि सरकार यांच्यातील समन्वय स्पष्ट असता तर परिस्थिती यापेक्षा चांगली असती. राज्य सरकारने राज्यभर फौजदारी प्रक्रिया (CRPC) 144 कलम लागू केल्यानंतर 19 मार्च 2020 रोजी केंद्राकडून याबाबत स्पष्ट निर्देश आले. तेव्हा पंतप्रधान नरेंद्र मोदी 22 मार्च 2020 रोजी जनता कर्फ्यू पाळण्याचे आवाहन केले. परंतु देशभरात अनेक ठिकाणी हा कर्फ्यू संपताच डॉक्टर, नर्सेस आरोग्य सेवेतील इतर कर्मचारी, पोलीस, प्रसार माध्यमांचे प्रतिनिधी आणि अत्यावश्यक सेवेत असलेल्या कर्मचाऱ्यांबद्दल कृ व्यक्त करण्यासाठी लोकांनी पाच मिनिटे टाळी अथवा थाळी किंवा घंटानाद करावा या आवाहनाला प्रतिसाद देत लोकांनी संख्येने रस्त्यावर उतरत हे टाळी अथवा थाळी वादन केले. यातून सामाजिक अंतर पाळण्याच्या नियमाबद्दल आपल्याला किती माहिती आहे, याचे संकेत मिळाले.

टाळ्या वाजवण्याच्या कृतीला जो प्रतिसाद मिळाला त्यामुळे केंद्रीय अर्थमंत्री निर्मला सीतारमण यांच्या नेतृत्वाखाली केलेल्या 'covid-19 आर्थिक प्रतिसाद टास्क फोर्सचा' मूळ उद्देश धुसर झाला. त्यानंतर दोन दिवसांनी पंतप्रधानांनी संपूर्ण देश दिवसांचा लॉकडाऊन घोषित केला. यामुळे देशभरात भितीने जीवनावश्यक वस्तूंची खरेदी करण्यासाठी गर्दी उस प्रतिकात्मकतेच्या दृष्टीने दोन्ही संदेश महान होते पणत्यात स्पष्टता आणि तपशिलांचा अभाव होता.

या उलट अनेक राज्यांनी, विशेषतः महाराष्ट्र आणि केरळसारख्या राज्यांनी सर्वसमावेशक आणि समग्र संकटकालीन ज धोरण आखले. त्यांनी स्पष्टपणे आणि वेळोवेळी अधिकृत सरकारी आकडेवारी जाहीर करत आपल्या नागरिकांना गुंतवून ठेवले. प्रसार वाहिन्यांच्या माध्यमातून त्यांनी खबरदारीची उपाययोजना म्हणून लोकांनी कोणकोणत्या गोष्टींची काळजी घेतली आणि त्यासंबंधी सरकारच्या कृती योजना काय आहेत याचीही माहिती दिली.

वारंवार साधलेल्या या संवादाच्या माध्यमातून अधिकाधिक लोकांपर्यंत माहिती पोहोचविण्याची खातरजमा क आली. यामुळे लोकांमधील अनावश्यक भीतीचे वातावरण कमी झाले. आता हे संकट प्राथमिक अवस्थेतून आपत्तीजनक अ पोहोचले आहे, अशा वेळी केंद्रीय नेतृत्वाने'ह्रीटोरिकल अरीना थिअरी' चा वापर केला पाहिजे, ज्याला 'मल्टी व्होकल अप्रोच' म्हणतात. या सिद्धांतानुसार अनेक घटकातील सहकार्याचे कौशल्याने सुलभीकरण करण्याची माहिती मिळते.

4. 'डब्ल्यू.एच.ओ' (WHO) ने देखील आय.एच.आर. (IHR) मध्ये बदल करावा. संकटकालीन जनसंपर्कासाठी सुयोग्यरीत्या जागतिक प्रोटोकॉल जाहीर करावेत.

5. धोरणकर्त्यांनी देखील आपत्ती व्यवस्थापनाचा आराखडा तयार करणाऱ्या आणि आपत्तीच्या वेळी जनसंपर्काच्या रचनेचा तपशील देणाऱ्या ह्योगो फ्रेमवर्क मधून काही मुद्दे द्यावे.

6. नवी समाजमाध्यमे एक पूर्ण पंख म्हणून उत्तुंग भरारी घेण्यासाठी उपयुक्त ठरली आहेत. समाज माध्यमांच्या वापराबाबत काही नैतिक तत्त्वे आणि आचारसंहितेचे पालन करणे आवश्यक आहे.

अशाप्रकारे कायद्यात बदल करण्यास बराच अवधी लागणार आहे. तत्पुर्वी covid-19 च्या वाढत्या प्रसाराचा देशावर विपरीत परिणाम होण्याआधी भारत सरकार आणि त्याच्या सर्व संबंधित मंत्रालयांनी राज्यातील त्यांच्या समकक्ष मंत्रालयाशी आणि नागरी संस्था-संघटनांशी कृतिशील सहभाग घेत आपली जनसंपर्क यंत्रणा आणि संदेशवहन अधिक मजबूत केली पाहिजे.

संदर्भ सूची :

1. www.m.marathi.thewire.in

2. https://www.orfonline.org

3. Dailyhunt application.

Current Global Reviewer

Indexed (SJIF)

ISSN 2319-8648

Impact Factor- 7.139

ISSN 2319-8648

Chief Editor
Arun B. Godam
Latur, Dist. Latur-413512
(Maharashtra, India)
Mob. 8149668999

Publisher
Shaurya Publication